

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی تاثیر برنامه توانمندسازی خانواده محور بر خودکارآمدی نوجوانان مبتلا به تالاسمی ماژور

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته آموزش پرستاری گرایش کودکان

استاد راهنما: لیلی بریم نژاد

استاد مشاور: سرور پرویزی

استاد مشاور آمار: حمید حقانی

نگارش: بلقیس شیبانی

اردیبهشت ۱۳۹۴

چکیده فارسی

زمینه و هدف: در بیماری های مزمن، از جمله تالاسمی، آموزش بیماران نقش مهمی را ایفا می کند و منجر به فعال شدن بیمار در امر مراقبت از خویش می گردد. لذا این مطالعه با هدف تعیین تاثیر برنامه توانمندسازی خانواده محور بر خودکارآمدی نوجوانان مبتلا به تالاسمی ماژور انجام شده است.

روش تحقیق: در این مطالعه نیمه تجربی ۷۰ نوجوان مبتلا به تالاسمی ماژور به دو گروه کنترل و مداخله، تقسیم شدند. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه های اطلاعات جمعیت شناختی، پرسشنامه خودساخته نیازسنجی، مقیاس خودکارآمدی عمومی (GSE-10) و مقیاس خودکارآمدی سیکل سل (SCSES) می باشد که بعد از تعیین روایی و پایایی به کار گرفته شدند. بعد از گردآوری اطلاعات حاصل از مرحله قبل از مداخله، برنامه توانمندسازی خانواده محور بر اساس گام های چهارگانه آن (تهدید درک شده، مشکل گشایی، مشارکت آموزشی و ارزشیابی) برای گروه مداخله اجرا و آزمون ثانویه شش هفته بعد از اتمام مداخله انجام و با استفاده از آزمونهای آماری، تحلیل شد.

یافته ها: نتایج مطالعه تفاوت معناداری بین نمره خودکارآمدی عمومی ($P=0/004$) و نمره خودکارآمدی وابسته به بیماری ($P=0/027$) بعد از اجرای مداخله نشان داد. همچنین در گروه مداخله، نتایج آزمون آماری تی زوجی بیانگر افزایش معناداری در خودکارآمدی عمومی و خودکارآمدی وابسته به بیماری بود ($P=0/00$) و ($P=0/02$).

نتیجه گیری: بر اساس نتایج حاصله، اجرای برنامه توانمندسازی خانواده محور، بر خودکارآمدی نوجوانان مبتلا به تالاسمی ماژور موثر بوده، لذا پیشنهاد می شود این برنامه در پروتکل مراقبت جامع این کودکان و نوجوانان قرار گیرد.

کلمات کلیدی: تالاسمی، خودکارآمدی، برنامه توانمندسازی خانواده محور، پرستار

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Thesis title:

Studying Effect of the Family-centered Empowerment Program on Self-efficacy of Adolescents with thalassemia major

Under supervision of:

Dr. Leili Borimnejad

Dr. Soroor Parvizi

Dr. Hamid Haghaani

A thesis submitted to the Graduate Studies Office in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Pediatrics nursing

By: Belgheis Sheibani

May 2015

Abstract:

Studying Effect of the Family-centered Empowerment Program on Self-efficacy of Adolescents with thalassemia major

Summary:

Introduction: In chronic diseases, including thalassemia, patient education plays an important role and lead to activation of the patients in their care. Therefore, this study has done with the aim of the effects of the family-centered empowerment program on self-efficacy of adolescents with Thalassemia Major.

Methodology: In this semi-experimental study, 70 adolescents with Major Thalassemia divided into two witness and intervention groups. Research instruments include Demographic Data Questionnaire, Self-made Assessment Questionnaire, General Self-efficacy Scale (GSE) and Sickle Cell Self-efficacy Scale (SCSES) which were applied after determine the reliability and the validity. After data collecting from the step before intervention, the family-centered empowerment program based on its four steps (perceived threat, problem solving, training participation and evaluation) implemented to the intervention group and the second test was made six weeks later after intervention and by using statistical tests were analyzed.

Findings: The independent *t*-test statistic showed a significance difference in two groups after the implementation of intervention so that you can see the value of $P=0.004$ for the general self-efficacy score and the value of $P=0.027$ for the disorder self-efficiency score. The results of the paired *t*-test statistic showed a significance increase in the general self-efficiency and the disorder self-efficiency ($P=0.00$) and ($P=0.02$) in the intervention group as well.

Conclusion: According to the results, the implementation of the family-centered empowerment program has been affected the self-efficacy of adolescents with Major Thalassemia. Therefore, it is suggested to set out this program in a general caring protocol for this type of children and adolescents.

Key words: Thalassemia, Self-efficacy, Family-centered Empowerment program, nurse